I EL TEATRE

LA SETMANA TEATRAL

Una tragèdia i dos poemes

De la plèiade dels nostres renaixentistes, don Víctor Balaguer recull, parcialment, la iniciativa i escriu amb una sonora mediocritat extraordinària. Exagerat cultivador del romanticisme verbal i conceptual, si Víctor Balaguer escriví més en castellà que en català, crec que és degut, més aviat que a les circumstàncies que s'esmenten habitualment, al simple fet que l'idioma de Zorrilla es presta més al «panache» que la llengua sòbria d'Aribau. I don Víctor Balaguer, saturat de Zorrilla i de Víctor Hugo, no fa sinó seguir les tresqueres d'aquests dos gegants de l'època. I escriu les tragèdies *Wifredo el Velloso, Los amantes de Verona, Don Enrique el Dadivoso, Juan de Padilla* i *Don Juan de Serrallonga*. En la seva producció catalana, si bé don Víctor Balaguer rendeix culte, naturalment, al corrent romàntic de l'època, i la matèria prima fonamental és la mateixa que en la seva producció castellana, la parla que empra li encotona mecànicament l'exagerada sonoritat òbvia de les expressions originàriament—i això s'endevina a simple vista — confegides en castellà.

* * *

En *Don Joan de Serrallonga*, Víctor Balaguer prodiga tots els trucs escènics, totes les frases fetes, tots els tòpics del teatre clàssicament anomenat romàntic. En aquest aspecte és una tragèdia típica. Gestos gens versallescament cavallerescos es multipliquen i es perllonguen fins a l'infinit; frases amoroses que us fan vibrar els tímpans; moments de desesperació fets de sonoritat; versos, versos, versos... Don Víctor Balaguer diria, en les seves tragèdies castellanes, ha recollit gairebé tots els defectes del teatre romàntic de l'època, i ben poques de les seves qualitats.

Potser semblarà brusca, incoherent, inoportuna, exagerada i parcialment mancada, avui, aquesta visió esquematitzada de l'obra teatral de don Víctor Balaguer. Potser ho és. En tot cas, no vacil·laria gens a atribuir complicitat d'una banda al «genio» i «coloso» de l'escena Enric Borràs, qui l'ha desempolsada en la seva pruïja moranista de reposició d'obres clàssiques, i d'altra banda, al poc espai que em resta per parlar de dues obres en vers però enterament d'avui: *La Salvadora*, de Marquina, posada al Barcelona per la Palou i *Fidelitat*, de Sagarra, gairebé reestrenada per la Maria Vila i En Davís el Romea.

* * *

En el temps que som, he llegit en alguna banda, s'ha establert una diferència entre l'autor que únicament fa moure unes figures amb una certa habilitat i l'autor que es proposa de dir-nos o ens diu alguna cosa.

És clar que enduts per una pruïja de trobar un propòsit a l'autor d'una obra, podríem caure en el perill d'atribuir-n'hi. Però hi ha propòsits que s'endevinen al primer cop d'ull, com el del poeta Sagarra en *Fidelitat*; n'hi ha que si hi són ja costa més d'especificar, si no d'entrellucar, com en *La Salvadora*. No em refereixo, naturalment, als propòsits simples de simplement interessar l'espectador amb un retall de vida, sinó als de presentar un retall de vida que planteja una qüestió de les que hem convingut d'anomenar de vida quotidiana, qüestió que es resol més aviat que seguint el ritme d'unes lleis de vida simplement fisiològiques o temperamentals, per una reacció en què s'endevina el pensament de l'autor, el punt d'arribada.

En els passadissos del teatre es rumorejava que *La Salvadora* tenia molts punts de contacte amb *Terra baixa*. L'obsessió constant de la misèria en plena joventut, és causa que una filla de la «sierra» castellana sigui coneguda amb el nom de la «buena moza», de soltera i de casada.

Però, de casada, vol ésser fidel a l'home bo que li han cercat. I aquesta voluntat constant d'ésser fidel, que al començament no és sinó un sentiment en fred, acaba transformant-se en un veritable amor al marit, el qual, quan se n'adona bruscament, al final del poema, reacciona i mata el llop: l'amo i senyor i el valent de la comarca.

Són evidents, certament, alguns contactes amb l'obra famosa de Guimerà.

Si aquesta fos la primera obra d'Eduardo Marquina diria simplement que seria arriscat d'afirmar o negar si l'autor tindrà en l'art dramàtic una carrera brillantíssima. Els versos són impecables, molt ben treballats, acadèmics generalment, planers i naturals

*Eduardo Marquina, amb Guimerà i Valle-Inclán quan l'estrena a Barcelona d'*En Flandes se ha puesto el sol

a voltes, matisats, plens d'incisos en detriment de la claredat. Els personatges són d'una psicologia primària, incomplicada, senzilla i, en algun indret, però, trencada. Altrament no m'ha entusiasmat mai el simbolisme purament literari en llavis de gent rural. Però Eduardo Marquina té una obra considerable darrera seu, una carrera literària brillantíssima i no seré pas jo, a propòsit d'aquesta estrena, qui li regategi mèrits justament adquirits i concedits. En el camí ascensional de Marquina *La Salvadora* no assenyala cap fita, però és un poema que s'escolta amb interès, de solució prevista i es representa pel grup que acabdilla Sassone i la Palou, simplement bé.

* * *

En *Fidelitat*, l'obra inspiradora del teatre rural de Marquina, Josep Maria de Sagarra també presenta un caire de fidelitat femenina a l'home que els pares li han cercat i no podríem dir imposat per tal com ella l'accepta passivament. Però, així com en el poema de Marquina, el passat juga un paper tan essencial, en el de Josep Maria de Sagarra aquest element és nul. La dona que ens presenta Sagarra potser no hauria estat fidel al seu marit si aquest no hagués mort per accident — perquè les desgràcies, en la realitat, són vulgars. Mort el seu espòs, amb un fill a «la cova de sang» de les seves entranyes, Elvira resta fidel al seu marit; però aquí, el mot fidelitat pren una significació més ampla: es projecta al fill que ha de néixer, a la maternitat, a la terra, a la casa. («Mira, aquest dematí, abans que vinguessin — per endurse'n el mort al cementiri — he sortit a guaitar les nostres terres — i et dic que mai jo les havia vistes...») El dia abans de la mort accidentada del seu marit, ella s'escoltava les coses del majordom amb «una orella que hi trobava gust». Però, la mort, en aquest cas, és com una deslliurança i «aquesta orella meva — diu Elvira — ara escolta les veus de més amunt!»

No és just el retret d'esoterisme que algú ha fet a Josep Maria de Sagarra. *Fidelitat* i *Les llàgrimes d'Angelina*, per no esmentar sinó aquesta reposició i la més recent de les seves obres, posen davant dels espectadors unes qüestions gens insubstancials: la fidelitat en el sentit més ample de la paraula i la bondat fonamentalment humana.

Ara, ja és més justa la remarca sobre la descurança amb què Josep Maria de Sagarra escriu els seus versos. Tenen totes les qualitats i també tots els defectes de la facilitat extraordinària de versificació. Tanmateix — i vull acabar amb una comparança — el llenguatge de la gent rural de l'obra de Sagarra, és més viril, més cru quan cal, més fluid i propi que el que posa Marquina en boca de la gent de *La Salvadora*.

RAMON PEI

FALTA D'AMBICIÓ

Un amic, amb el qual parlàvem fa pocs dies de noves promocions literàries, ens feia remarcar el fenomen—corrent en totes les literatures però més freqüent en la nostra—de la quantitat de vocacions que la trentena frustra. La Universitat, els Jocs Florals, el caliu polític donaven naixença a moltes vocacions, algunes de les quals quedaven justificades. Però després el bufet, la clínica, la burocràcia, han engolit el noranta per cent d'aquelles vocacions, algunes ben esperançadores. Gairebé tots aquells novells autors han acabat en *dilettanti* intel·ligents, assidus a les estrenes, compradors de totes les novetats literàries; són ,en un mot, la gent que contribueix a decidir d'un èxit literari. Els preguntareu per què han renunciat i us allegaren que la vida és dura, falta de temps, etc.

D'uns anys a aquesta banda, quants nous autors? D'aquesta crisi, més que la nostra novellística, el periodisme i el teatre se'n ressenten. El ritme intellectual de casa nostra en comença a patir. Ha augmentat el volum de lectors, els nostres periòdics s'han multiplicat, noves sales han estat dedicades a la nostra escena i, malgrat la limitació del mercat, noves editorials han pogut procurar-se, sinó una existència pròspera, les bases de subsistència. I el manteniment de l'esforç que tot això suposa continua pesant damunt els mateixos muscles, sense que noves firmes surtin a compartir-ne les tasques. Una tal progressió obliga els nostres escriptors a un rendiment cada dia més feixuc, que no podran suportar sense que la qualitat se'n ressenti; i ells prou desitjarien la promoció de nous companys, puix que si el volum de tasca ha augmentat, les tarifes no.

Falta d'ambició: no hi ha altre mot que expliqui aquesta absència. Hom podria allegar, quant al periodisme, que exigeix un esforç vertebrat, exclusiu, que veda activitats obligades per a les necessitats d'avui. Però, i el teatre? L'home més enfeinat d'aquí, sense pertorbar les seves habituals ocupacions, pot distreure cada dia una o dues hores en benefici propi i de la nostra escena. Ningú no ho fa. I què no direm dels professionals, molts dels quals esmercen llur temps en la traducció, d'una remuneració tan minsa?

Cada any, entre agost i setembre, l'enquesta es produeix. Crisi del teatre: què en pensen els autors, què hi diuen els empresaris? Però mai, per una mena de pudor, no es precisa una de les determinants d'aquesta crisi: l'absència de nous valors, que puguin assistir els ja consolidats. De deu anys a aquesta banda, quins autors han debutat al teatre? Els podríem comptar amb els dits d'una sola mà. Llevat de Sagarra, Soldevila, Millàs-Raurell i algun altre, continueu veient els mateixos noms alternant als cartells. Es per això que, com vàrem remarcar l'altre dia, els nostres escenaris no poden sostenir-se a base d'estrenes d'autors d'aquí: cal alternar-hi traduccions d'obres estrangeres, sobre la qualitat de moltes de les quals no cal pas insistir.

Un company nostre projecta una enquesta ben interessant: "per què no escriviu per al teatre?" Farà de bon veure com s'elaboraran els pretextos d'abstenció. Art difícil, diran els uns. Poc gruix social del país, escassa intel·ligència del públic, incomprensió dels actors, deficiències de la nostra escenografia i de la nostra *mise en scène*... No faran sinó repetir quatre vaguetats que arreu del món són dites, però que enlloc no cohibeixen l'aparició de valors ben positius. Els nostres escriptors no s'arrisquen a dialogar amb el públic.

I això és, tot plegat, falta d'ambició, de l'ambició necessària per a superar la por al fracàs—més sensible a l'escena que enlloc, —per a afrontar la ironia dels collegues de professió, dels companys de penya... Ni la perspectiva d'un guany econòmic estimable, que hom no pot esperar sinó de la literatura teatral, no és prou per a esvair aquesta confortable timidesa.

El públic, els actors, els empresaris... Tot això no pesa davant de l'obra de qualitat. Si la nostra producció teatral tingués una altra vitalitat, tota deficiència podria ésser endegada. Però convé que no falti la primera matèria. Cal que els escriptors s'hi llencin. Per ambició literària, per afany de lucre, pel que vulguin. Reflexionem-hi. Que cada escriptor, actiu o potencial, pensi si no és la seva pròpia inhibició, més que tota altra cosa, el que fomenta la penúria del nostre teatre.

JOAN MINGUEZ

Sagarra i Soldevila, actors

Sembla que per al dia 23 l'oportunitat d'una funció benèfica ens donarà ocasió d'admirar (admirar?, bé, deixem-ho així) els senyors Josep Maria de Sagarra i Carles Soldevila en una activitat nova als nostres ulls. Ens referim, naturalment, a la seva presentació com actors davant del públic de Novetats. En Sagarra interpretarà el segon acte de *Les llàgrimes d'Angelina* i En Soldevila la comèdia en un acte *Lil*. Com es pot veure, els dos autors preferits del teatre del carrer de Casp es decideixen a sortir d'entre caixes i encarar-se amb el públic, no en la condició *flatteuse* del senyor que surt a rebre les ovacions — quatre cops de cap i mitja dotzena de somriures ben repartits — sinó en el paper una mica més compromés del senyor que va a provocar les esmentades ovacions.

Aquesta notícia ha produït una justificada espectació entre el nostre públic de teatre, però podem assegurar que allà on la nova ha estat més saborejada ha estat entre comediants. Si diguéssim que aquesta curiositat va barrejada amb una punta de — amable — mala intenció, ens sembla que no ens equivocaríem gaire.

— Ja veurem què faran... — diu un, amb somriure carregat de malícia.

— No se'ls sentirà ni des del segon rengle — afirma l'altre.

— Es faran càrrec del que costa... — assegura un tercer.

Per la seva banda, Sagarra i Soldevila afronten el compromès experiment amb una remarcable serenitat. Altrament, ni l'un ni l'altre són completament inèdits en la matèria. Ambdós han representat comèdia algunes vegades amb un èxit que és de suposar notable.

* * *

El personatge de *Lil* que interpretarà En Soldevila és, com recordaran els nostres lectors, un senyor impacient, nerviós, que espera l'arribada de la seva esposa tocatardana. Aquesta circumstància sembla que ve a afavorir les possibilitats de *réussite* de l'autor del *Full de Dietari*.

— Com més nerviós estigui — ha dit En Soldevila — més estaré dintre el meu paper...

Per la seva banda, En Sagarra es troba amb un cas curiós. Resulta que, quan l'estrena de *Les llàgrimes d'Angelina*, la remarcable incapacitat del que aleshores dirigia la companyia del Novetats, senyor Salvat, va obligar l'autor de l'obra a empendre pel seu compte la direcció dels assaigs. De manera que va ésser En Sagarra el que va ensenyar a En Torrents la manera de moure i de dir el paper del protagonista. Doncs bé: ara és En Sagarra el que ha anat a demanar a En Torrents que li torni els consells i les recomanacions que li va fer l'any passat.

— Però, home!... — va fer En Torrents, amb un to ple de graciosa humilitat.

Hi ha qui diu, també, que En Sagarra va anar, de rigorós incògnit, a presenciar una representació de *Les llàgrimes d'Angelina* que es va fer darrerament a Sant Martí.

Sembla que, durant el segon acte, En Sagarra obria uns ulls com unes taronges.

CODORNIU

LA MUSICA

La "Kovantxina" i el "Rigoletto"

Heus aquí dues òperes que estan als pols oposats del teatre líric, i la seva discrepància es fa més remarcable quan, com la setmana passada, les sentia una darrera l'altra. A més, aquestes dues òperes contenen totes les qualitats i els defectes dels gèneres que representen; de manera que llur comparació és altament profitosa. Sense pensar-ho — no hi ha dubte — l'empresa del Liceu ha donat al públic barceloní una lliçó d'art líric.

Comencem pels personatges: els de la *Kovantxina* tots viuen amb una vida interior intensa; complicats, imperiosos, místics, sensuals, cremen molt per dins i brillen poc per fora. En canvi, quina animació externa no caracteritza els de *Rigoletto*! Diríeu que només viuen per al públic, surten a cantar magnífiques melodies i, quan surten, els endevineu satisfets de les notes que han donat, reposant al seu camerino. Els italians no volien enganyar al públic; contínuament li recordaven que estaven al teatre. Els russos, sovint, donen la sensació que un hom està a l'església.

Fixem-nos amb el paper dels cors. Les masses corals russes són objecte de tota l'atenció del compositor. La melodia és refinadament popular i l'entramat d'un contrapunt la teixeix com una tela rica i preciosa i una mica pesant. Són uns cors solemnes i profunds on vol viure tota l'ànima transcendent d'un poble. El compositor italià té una trepa per a fer cors a corre-cuita. Té, a més, molt d'ofici i sap que la qüestió és no donar massa feina als que repassen els cors. No està mancat d'una certa gràcia i, sobretot, coneix l'escena com ningú. Els cors estan sempre adaptats a la situació teatral; això sí, sense matís ni profunditat; d'un sol color i una sola peça.

Quant a la invenció melòdica és tan admirable Mussorgsky com Verdi. Verdi, àdhuc el supera per la coneixença de les veus i el partit que se'n pot treure. Mussorgsky, però, té aquella divina innocència que sovint confon els savis. Sentint una melodia de Verdi, us sembla que allò raja sol i l'aneu seguint gairebé amb els llavis. Però sentint-ne una de Mussorgsky teniu por a cada moment que l'emoció estronqui la veu del cantant, i l'aneu seguint, però no amb els llavis, sinó amb el cor. L'una és una cosa llaminera, es tasta, gaudi dels vostres llavis; l'altra n'és una d'apassionant, turment delitós del vostre cor. El cor és fet per a les coses grans i els llavis per a les coses simplement belles. Jo faria l'elogi i el blasme de la melodia italiana, dient que no és més — ni menys — que bella.

Passem pe ralt l'orquestració italiana, com la passaven llurs compositors. La de Mussorgsky, un xic retocada pels seus collaboradors i mestres, té al costat de gran riqueses, grans pobreses. En conjunt, però, assenyala com una nova orientació, no tan abstracta com l'orquestra alemanya, ni tan vulgarment pintada i repintada com l'orquestra inventada per Berlioz i molt seguida a la França, dita orquestra moderna.

ROSSEND LLATES

EUGENI TARRAGÓ

PRESENTA

en el **TEATRE NOVETATS,** els dies 20 (nit) 12 (tarda) i 22 (matí), de desembre de 1929.

Teatre Català ROMEA

Companyia VILA-DAVÍ

GRANDIÓS ÈXIT del sensacional espectacle americà, adaptat per Josep M. Planas.

El Fakir Bengapur

fastuosa presentació.

TOTS ELS DIES:

El Fakir Bengapur

Els dijous i diumenges, tarda. **TEATRE D'INFANTS.**

La Princesa dormida

17 Quadros. 17 Ovacions.

Teatre Català Novetats

COMPANYIA CATALANA

Direcció: C. Capdevila

Avui, dijous, tarda. **Espectacles per a Infants.** Grans rialles i ovacions!:

EN UN RECÓ DE MÓN

d'èxit esclatant, d'En Folch i Torres. Nit. **Tertulia Catalanista:**

L'AMIC CIRERA i **LES LLAGRIMES D'ENGELINA**

Divendres, tarda. Magna funció dedicada a les Modistes de Barcelona. Dues obres, dues: **La filla del Carmesí,** d'En Segarra, i reestrena de la comèdia en tres actes, en broma, **Els retrucs de l'amor.**

TEATRE NOU

Companyia dramàtica dirigida per E. BORRAS

Primera actriu: ENRIQUETA TORRES

Dijous, tarda:

EL GRAN GALEOTO

Nit. Funció organitzada per la «Federació d'Entitats Obreras del Port de Barcelona».

EL ABUELO

Divendres, tarda. Festa de Sta. Llúcia: **Flor de un día. Espinas de una Flor.** Nit: **El Gran Galeoto.**

Dissabte, tarda: **El Abuelo.** Nit: **Flor de un día. Espinas de una Flor.**

Diumenge, tarda: **Flor de un día. Espinas de una Flor.** Nit: **El Cardenal.**

OLYMPIA

CIRQUE D'HIVER

Avui, dijous, tarda. MATINEE INFANTIL. Nit, el millor programa. La companyia americana d'**ART NEGRE**

35 Artistes, 35

danses i cants populars. A més, tot el programa d'atraccions i les formoses

16, GIRLS, 16

de ALFRED JACKSON

Gran Teatre del LICEU

Avui, dijous (darrera de nit):

BORIS GODUNOV

pel gran artista Zalewsky i tota la cèlebre companyia i el cos de ball russos.

Dissabte. Estrena de la versió òpera obra del mestre Josep M. Usandizaga,

LAS GOLONDRINAS

Mestre director Padovani. Direcció escènica Moragues. La celebrada pantomima serà interpretada por tot el cos de ball rus i espanyol. Director: Wassiliev.

Dimarts Estrena de l'òpera-ballet, del mestre Tchaikowsky:

Els capricis de Oksana

per tota la cèlebre Companyia i cos de ball russos.

Es despatxa a comptaduria.

TEATRE ESPANYOL

Companyia de Vodevil i grans espectacles de JOSEP SANTPERE

Demà, divendres, nit. Estrena:

La noia dels brillants

quatre actes d'Amichatis i Francesc Oliva.

TEATRE TALIA

Companyia de vodevil i teatre modern de ASSUMPCIO CASALS

Avui, dijous, tarda, a les 5 i nit, a les 10. Clamorós èxit de la emocionant obra:

LA PRESONERA

Demà, divendres, tarda, FESTA DE LES MODISTES, a les 4'30: «Tot per l'herència», «La Presonera», i per deferència, actuació de la parella «Mendicari» en ses creacions de cants i balls exòtics. Nit, a les 10'15. Estrena de: «L'Adroguer del carrer Nou», adaptació catalana de la famosa obra d'En Carles Arniches, «El último mono», per En Antoni Pejoan.

Dissabte, tarda. Reposició del grandiós vodevil: «La dona del meu amic». Nit: «L'Adroguer del carrer Nou».

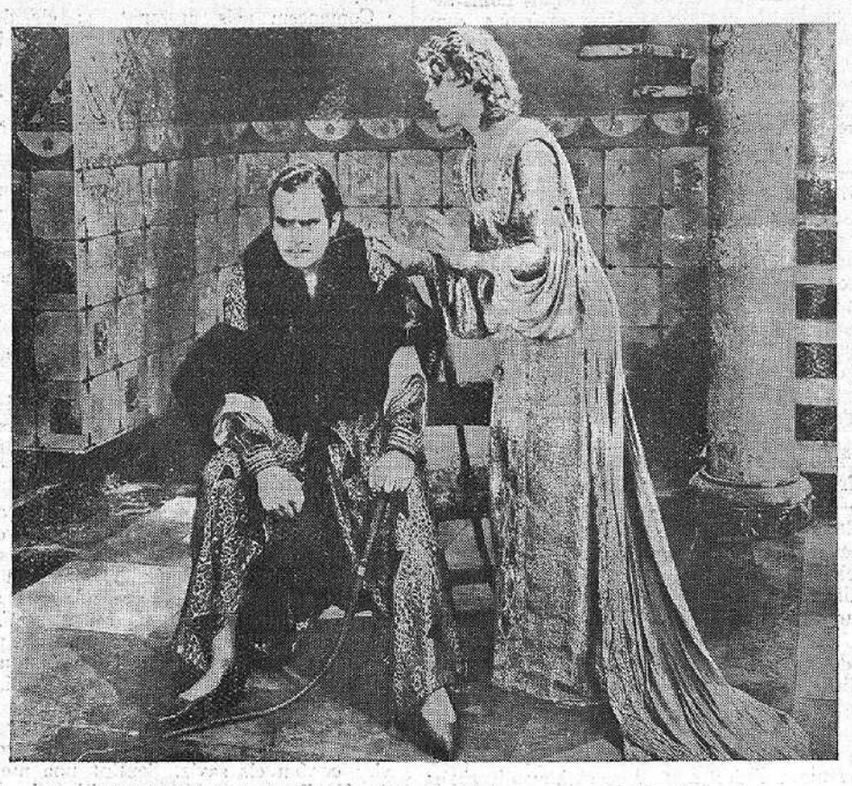
Diumenge, tarda i nit: «L'Adroguer del carrer Nou».

CINEMA I DISCOS

Comèdies, novel·les i pel·lícules

Parlant a propòsit del cinema sonor, dèiem en un número anterior que el cinema en una etapa primària s'inspirava d'una modalitat teatral. D'aquesta etapa defectuosa, però tan comprensible, n'hem ofert en les nostres sessions algunes mostres típiques. Representava ella un carreró sense sortida; com dèiem en una altra ocasió, constituïa un teatre mut i l'acoblament d'aquests dos mots fa esclatar el paradoxal de la posició adoptada.

En un principi la manca de la paraula era compresa com una deficiència, com un pintor que patís de la manca del relleu; fins que no es comprengué que no es tractava d'una deficiència, sinó d'una convenció tàcita, el cinema no nasqué com a art o com a possible art. Convenció legítima, ja que l'art, que és lliure joc de l'esperit, no sols l'accepta sinó que la postula.

DOUGLAS i MARY en un film inspirat en una obra de Shakespeare

Aleshores el cinema s'organitzà amb una disciplina autèntica: el muntatge. I el muntatge d'un film, per bé que específic, presenta més analogies amb el muntatge o més ben dit la composició d'una novella, que no amb la d'una peça de teatre.

Expliquem això. En el teatre el temps és irreversible, hi ha també una necessitada unitat de lloc i el temps, a més a més d'escórrer-se en un sol sentit, en el curs almenys d'un acte ve obligat a escolar-se al mateix compàs que el temps real. A més a més, l'acció és generada quasi exclusivament pel verb; són les paraules que es diuen que engendren les situacions. Heus ací en canvi una sèrie de coses que novella i cinema tenen en comú.

Hom hi pot jugar amb absoluta llibertat amb l'espai i el temps. No cal restringir-se a cap unitat o unitats, els temps hi és perfectament reversible, es poden portar de cap dues narracions paralleles o divergents o convergents; novella i cinema comporten elements descriptius, narrats en la primera, visualitzats en la segona, a més a més, la paraula hi és subalterna.

En principi, doncs, és més fàcilment transportable al cinema una novella de teatre que una peça de teatre. Estem parlant naturalment del cinema silent. Un film pot seguir en el seu desenvolupament més fàcilment l'ordre real dels capítols d'una narració que les escenes d'una comèdia.

Si agafem un cas màxim, expressament buscat, on el diàleg és tot en detriment de l'acció, *El procés de Mary Dugan*, per exemple, és evident que la seva adaptacoió cinematogràfica sols es pot concebre d'una faisó: suprimint el procés i figurant les causes que el provoquen. Aquesta peça precisament ha estat adaptada al cinema per la M. G. M., però com que es tracta d'un *talkie*, no servirà per a la nostra proposició.

Ja ens adonem que hem agafat un cas màxim, una obra que ultrapassa els límits del teatre mateix, puix que es redueix a una discussió, i una discussió no és encara teatre.

Un cas realment admirable de transposició al cinema d'una obra teatral, i ara sí, realment instructiu, és el film de Lubitsch: *El Ventall de Lady Windermere*. L'obra d'Oscar Wilde que ens apar ben teatral—i que si el seu contingut no és del tot acceptable, en la forma és una obra d'una tècnica interessant—, era difícil imaginar al cinema, i sobretot al cinema tot respectant-ne les línies essencials i no traint sinó el detall. Doncs bé, el film de Lubitsch no sols és un bon film atent sempre a una disciplina cinematogràfica, sinó que és una de les adaptacions més fidels d'una obra literària degudes al cinema. Fidelitat, naturalment, tota relativa. Les coses que passen no són pas més essencials que les coses que es diuen en l'obra d'Oscar Wilde. Deixem de banda això darrer, substituïm l'amenitat d'un diàleg espiritual per una amenitat visual, per una sèrie de "gags" cinematogràfics, i conservem l'essència de l'acció en quant neix de les situacions i dels caràcters i poden arribar al film. El de Lubitsch el trobem excellent, sobretot traslladant-se al temps de la seva estrena.

Segurament hom podria trobar altres exemples en què un talent àgil ha sabut domtar a una forma cinemàtica un contingent pensat en una forma tan diferent com és la teatral.

Amb la novella la cosa, almenys en principi, és més fàcil. Res més instructiu per a penetrar en el secert del cinema que l'estudi d'aquelles alteracions que els directors realment intelligents imposen a la matèria novellística per a fer-la apta a modelar-se en un moviment visual. Alteracions en l'ordre dels esdeveniments, substitucions, rètols indispensables, etc.

Resurrecció, de Tolstoi, comença amb el que en el film de Carewe és quasi una escena final.

El que passa aquí és que les alteracions i infidelitats no neixen sempre d'una necessitat artística, sinó d'una conveniència comercial. Això fa poc fructífer l'estudi que aconsellàvem, que sols és interessant quan el director va de bona fe.

Qui, doncs, reconeixerà *Manon, Ana Karenina, Els mestres cantaires*, i altres que coneixem en els films que porten aquests noms?

J. PALAU

Dibuixos animats

Una de les sorpreses més imprevistes que ens ha ofert el cinema sonor—potser la manifestació més acusada del cinema sonor—és la novíssima cinta còmica sonora de dibuixos. Còmica? Tal vegada no sigui exacta aquesta denominació. Perquè els elements que en *El Gat Fèlix*, per exemple, interessen a l'espectador podrien situar-se més aviat en el pla de la fantasia que no pas en el de la comicitat pura, la qual no passa d'ésser una exposició de situacions, per bé que grotesques, possibles.

En tots els films de dibuixos—Pat Sullivan o Max Fleichner—, és l'aspecte de meravella, la llibertat de deixar volar la fantasia, la semblança que tenen amb els contes per a infants—que els converteixen en un gènere sense limitacions d'expressió, —allò que ens atreu. Amb la sonorització, la fantasia poètica d'un realitzador de cintes de dibuixos animats pot desbordar-se. Amb la diferència que, aleshores, les imatges passen a ésser una illustració de la música. Cançons per a nens, el Gat Fèlix, els ratolins de Fleichner. No hi podem veure la faula dels temps actuals? Samaniego resulta ara una mica desplaçat per a les novíssimes joves generacions—de deu anys avall. I si Esop visqués, faria sens dubte cintes sonores amb dibuixos animats.

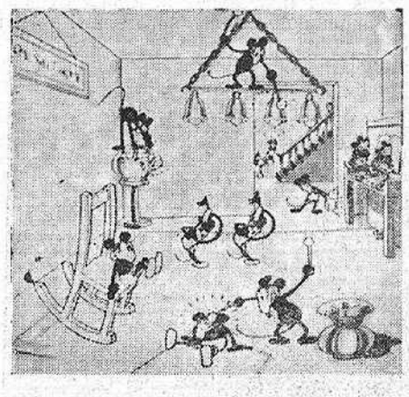
Hem de preguntar-nos, però: és que la moralitat inherent a tota faula existeix en els dibuixos animats que es fan ara? Sense cap mena de dubte; però no serem nosaltres qui serem capaços d'adonar-nos-en — ens diverteixen massa. Com el cine, ens entreté molt, però no ens ho prenem seriosament; només els nens poden comprendre aquestes coses, perquè estimen i prenen seriosament la meravella.

I en tot cas—aquesta és la trajectòria—, convertir-se en el Perrault del segle xx, que ha de seguir el dibuix animat, lògicament.

Suposo que tots coneixeu, almenys, el primer dels Max Fleichner sonor que s'exhibí al Coliseum. Personalment, tinguérem la sensació de trobar-nos davant alguna cosa molt insospitada i d'una força espiritual poc comú en una sala fosca.

La fantasia de Fleichner, no travada per cap convencionalisme, juga amb les figures, les lletres i la música de les cançons amb una espontaneïtat plena de gràcia.

Pot prescindir del convencionalisme enutjós a força de real, de la boca que emet un so. Les seves coses, la vida que adquireixen les lletres de les cançons que dansen marcant el ritme... Imaginem tot el sabor que cada cançó ha de tenir per un americà.

Sullivan, Fleichner, que d'illustradors de contes per a infants en les edicions dominicals dels grans rotatius americans, han passat a cineastes, han conservat llur primitiva manera de dibuixar. No creiem que deixin d'existir successors que amb un concepte més apropit del dibuix "cinegràfic" trobin la fórmula que li correspongui. Però mentrestant ells són els creadors.

D. PRUNA OSERANZ

La Sessió de dijous vinent

No ens podem estar de sentir-nos satisfets de l'èxit de les nostres sessions de cinema, que, iniciades la temporada passada, aquesta han conegut un augment notable en l'interès que desvetllen entre un públic escollit, però cada dia més nombrós.

El que ens proposem amb aquestes sessions — ho hem dit altres vegades, però no serà de més que hi insistim lleugerament—, és de donar no sols aquelles pellícules actuals poc aptes a satisfer la gran massa de públic de sensibilitat poc cultivada, sinó també presentar aquelles mostres de films retrospectius que ara tenen ja un valor històric o les de films d'avantguarda — temptatives interessants — que no són per mantenir-se en els cartells el temps que cal per a les necessitats econòmiques de les empreses.

Una prova evident del favor amb què un sector important del públic ha correspost a la nostra iniciativa, ha estat no sols la gran acceptació de les sessions MIRADOR a la nostra ciutat, sinó també que, amb l'ajut d'elements de les localitats respectives, hagi estat possible l'organització de sessions MIRADOR fora de Barcelona. Darrerament, a Sabadell i a Mataro han estat organitzades sessions a base de diversos films seleccionats d'entre els dels nostres programes. L'èxit més falaguer és la nota de l'acollida que han tingut. No dubtem que la sessió, actualment ja en curs de preparació, que dintre de poc ha de tenir lloc a Manresa, serà també ben rebuda. No cal dir com agraïm als amics de les expressades localitats la seva cooperació a les nostres temptatives.

La constatació d'aquests èxits, a més d'indicar l'encertada orientació que hem donat a les nostres sessions de cinema, és un estímul a continuar mereixent la confiança del nostre públic.

* * *

Dijous vinent, a l'hora i lloc de costum, es celebrarà una **sessió de cinema MIRADOR,** el programa de la qual serà inspirat en les normes acostumades. Per bé que no puguem encara donar tots els títols que la compondran, podem anunciar que a més a més d'un film retrospectiu i un d'avantguarda i l'acostumat documental o humorístic, la part important del programa la constituirà el film *Solitud*, de P. Fejos, del qual MIRADOR té l'exclusiva.

És aquesta una obra d'un dels *metteurs-en-scène* actuals més conscienciós i dominador de la tècnica més perfecta. Aquest film, sortint-se de les convencions la submissió a les quals ha espatllat tants de bons films, no és pas una obra que pugui engrescar el públic acostumat als llocs comuns que tan sovint li són servits. Amb només dos personatges, Fejos ha fet una pellícula del metratge normal i que no es fa pesada ni un moment, gràcies a la traça amb què combina les escenes i l'interès que tenen totes elles.

Com de costum, a partir de demà els nostres lectors podran recollir a l'administració de MIRADOR les localitats per a aquesta sessió, i a partir de dimarts, al cinema Rialto mateix.

INFORMATIVES

El film de Griffith, *La melodia de l'amor*, que ara passa en dos cinemes d'aquí, és un film sonor i en aquesta forma fou estrenat a Madrid. En ell Lupe Vélez fa sentir la seva veu cantant en castellà alguns couplets. Creien que això animaria els empresaris d'aquí a dar-ne la versió original, però res d'això; patim d'un excés de material sonor que, per altra banda, aconsegueix un èxit també excessiu; cal, doncs, sacrificar-ne part i fer emmudir algunes cintes. Ara que deplorem que una d'elles sigui precisament aquesta, que portant la signatura de Griffith donava una garantia de gust i d'intelligència.

Ens assabentem ara també de la prohibició per la censura del film rus *El cadàver vivent*, en el qual el famós director Pudovkin fa d'actor com a protagonista.

DISCOS

Tota l'obra teatral de l'Amadeu Vives està ben bé per sobre del que sovinteja a la lírica musical espanyola, tant pel seu contingut melòdic, sempre refinat i de bon gust, com per la instrumentació. Darrerament, a més a més, els seus llibretistes han tingut, per a donar una bona nota de casticisme, la pensada de recórrer als assumptes del teatre clàssic espanyol, per a construir llurs arguments i així han sortit *Doña Francisquita, La Villana*, etc., que poden presentar-se com a obres mestres del gènere i on Vives situa al seu veritable lloc la sarsuela, que altres havien allunyat, encomanant-li els fàcils efectismes de l'òpera italiana.

Bohemios, tot i essent de les primeres obres de Vives, és encara la que li val més èxits, puix s'hi troben els mateixos elements que després va desenrotllar en altres obres. L'argument, encara que ha perdut en actualitat (sortosament els artistes d'ara no conserven la dèria de la bohèmia), té certa gràcia, que li dóna el ser fet amb naturalitat, que és també la mateixa qualitat de la música, d'una inspiració seguida que s'enriqueix amb una orquestració desacostumada en la sarsuela. En portar aquesta obra al disc, la Companyia del Gramòfon i el mestre Gelabert han encertat en el que no ha comprès cap teatre de sarsuela, és a dir, que cal comptar amb una bona orquestra i prou nombrosa perquè hi hagi la deguda ponderació entre els instruments de corda i els de metall i fusta. Aquesta omissió només es fa, creiem, per tal que es deixin sentir les veus de les primeres parts, que d'altra forma resulten ofegades, però com que en molts casos no són cap prodigi d'afinació, té l'inconvenient que els seus defectes queden més de relleu. Val a dir que en aquest cas, amb els artistes que impressionen aquesta obra, no calia recórrer a aquest procediment perquè es fessin sentir i per això, tot i essent acompanyats per una orquestra prou nombrosa, la seva veu no s'enfosqueix i permet alhora adonar-se de la bona construcció i orquestració de l'obra. Creiem que en l'enregistrament s'haurien pogut suprimir moltes de les intervencions còmiques, que al teatre, ajudades per una mímica expressiva, s'aguanten, però que al disc fan un efecte pintoresc que no fa cap falta.

J. G.

* * *

Bohemios (Amadeu Vives). Preludi i escena primera. T. Folgar. C.ª del Gramòfon. AF 274.

Tercet. Franco, Folgar i Díaz.

Cançó de Cossette. Franco i Romo. AF 275.

Escena i chor de bohemis. Franco i Díaz i chor.

Chor de bohemis. Sagi-Barba, Díaz, Romo, Magriñà i chor. AF 276.

Quartet. Franco, Romo, Magriñà i Folgar.

Duo. Franco i Folgar. AF 277.

Intermedi, primera part. Orquestra Simfònica del Gramòfon.

Intermedi, segona part i concertant final. Franco, Folgar, Díaz, López, chor i Orquestra del Gramòfon. AF 278.

AIDA
EN DISCOS REGAL
L'òpera completa impressionada pels artistes, chors i orquestra del
Teatre de la Scala
A. GUARRO
Rambla de Catalunya, 7

PROXIMAMENT
ESTRENA AL
TÍVOLI
TRAFALGAR
(THE DIVINE LADY)
Pel·lícula espectacular amb adaptació sincronitzada i efectes sonors, sistema Vitaphone
La millor pel·lícula FIRST NATIONAL pertanyent a les Seleccions Espectaculars Verdaguer (Control Cinæs)

PARÍS RIALTO
GRAN ÈXIT de
La Virgen Loca
Versió cinematogràfica de la famosa obra teatral de Henri Bataille
Selecció Gaumont
Diamant Blau
Creació de Jean Angelo i Suzy Vernon

DE LES ARTS

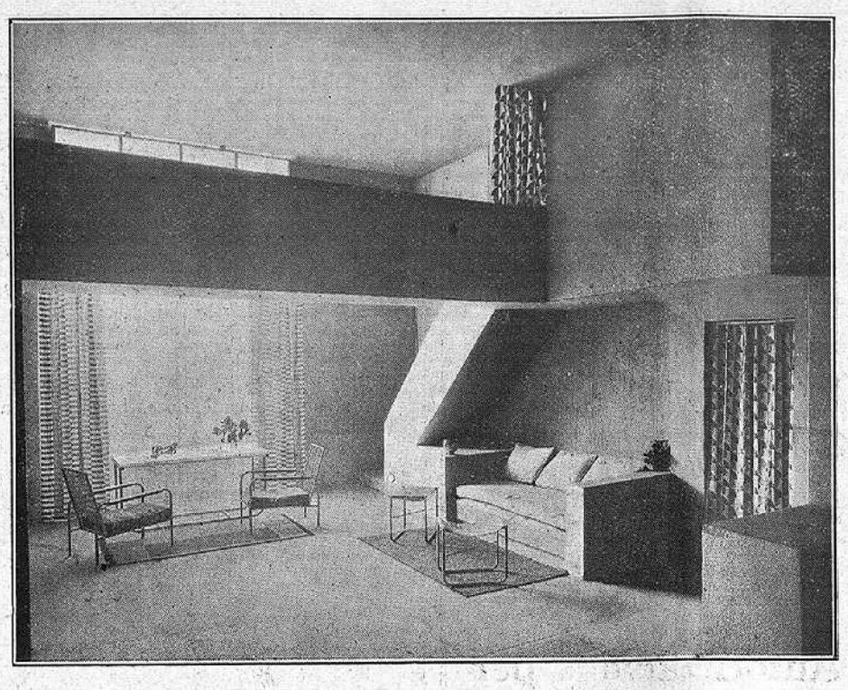
QUESTIONS DECORATIVES

Ja fa temps que les nostres arts dites industrials s'esforcen a renovar-se. De mica en mica hem anat veient nous afanys per a despendre's de solucions decoratives excessivament estereotipades i nous intents per a cercar la mai prou perseguida modernitat. Fins que hem arribat a l'època comprometedora de decorar una Exposició Internacional i aleshores tots aquells minsos intents de modernitat han esdevingut una allau aclaparadora de tota mena de "pensades" amb pretensions d'originalitat

No ens estranya el fet i fins l'esperàvem. Una ciutat, on la major part de les realitzacions decoratives eren accentuadament conservadores, no es pot demanar que, de cop i volta, se situï *à la page*. De totes maneres, de l'espectacle ornamental de la nostra Exposició tant en pot resultar un benefici com un perjudici. Tot depèn de la manera com els decoradors i el nostre públic reaccionin una vegada clos el certamen. Provarem d'explicar-nos:

Es evident que la major part dels *stands*, construïts per les nostres cases comercials o fabrils, amb grans desitjos de lluir un vestit modern, sols presenten alguns retalls—i molt sovint mal combinats—de les deixalles de l'Exposició d'Arts Decoratives de París, any 1925. I abans de l'Exposició de Montjuïc, algunes botigues barcelonines ja es renovaren en aquest sentit. Es tracta d'una mena d'estil que—si no fos pel respecte que ens mereix la revolució pictòrica iniciada en 1907 i acabada en 1924—podríem anomenar cubista. Del cubisme, però, amb prou feines hi veiem l'epidermis. Aquesta decoració és, més aviat, un paràsit del cubisme. Fixeu-vos que en tots aquests interiors pseudo-cubistes a base de triangulacions "originals", motius enrevessats, mobles prismàtics, etc., persisteix—i amb molta més banalitat—el decorativisme superflu que el bon sentit modern pretén eliminar. Recordeu, ara, les installacions dels països nòrdics en l'Exposició i observareu que tot aquest repertori decorativista ja l'han depassat. Nosaltres, en canvi, sembla que estem en ple contagi. El virus del *toujours nouveau* ha emmetzinat bona part dels nostres artífexs, i com que l'agençament de l'Exposició s'havia de fer en pocs mesos ha resultat que un estil "modern", improvisat i plagiari d'algunes mostres estultes de l'esmentat certamen decoratiu de París, ha tornat a rebrollar en els *stands* dels palaus de Montjuïc. Hi ha, naturalment, excepcions i algunes força honorables, les quals ja hem assenyalat en els "Comentaris de l'Exposició" apareguts en aquesta mateixa pàgina.

Doncs bé, si aquesta quantiosa exhibició del decorativisme "cubístic" serveix per a desfogar-nos, d'una vegada, les velleitats avantguardistes de cinc anys enrera, haurem de beneir tot aquell repertori de trian-

Living-room, per Djo-Bourgeois

gulacions i interjeccions de mal gust. Però, si degut, precisament, a aquest espectacle dels *stands* de Montjuïc, els nostres comerciants i els nuvis que posin pis s'hi engresquen, aleshores, pobres de nosaltres! començaran a sortir, pertot arreu de la ciutat, noves botigues "originals" espeterrants i poca-soltes, i els moblistes hauran de construir uns mobles ben estrambòtics i imprescindiblement "moderns". En tal cas, la nostra Exposició—quant a ensenyança decorativa — ens haurà resultat contraproduent.

Cal, doncs, que els nostres *ensembliers* reflexionin. El desavantatge d'anar uns quants anys endarrerits respecte a Europa ens pot proporcionar, en aquest cas, un estimable benefici: perquè en tots els centres importants estrangers de decoració ja han arreconat tots aquells falsos decorativismes esmentats per a empendre d'una manera raonada l'agençament dels interiors, i, per tant, si els nostres decoradors ho ensumessin, podrien aprofitar la lliçó i estalviar-nos la presència d'un altre modernisme tan banal i fatxender com el de finals de segle passat. Per mica que s'hi capfiquin, em sembla que en sortiran, i tots en restarem eternament agraïts.

Abans que tot, cal situar la qüestió: A finals del segle XIX començaren els primers intents per a trencar els motllos dels estils clàssics. Entre aquests primers assaigs cal assenyalar les obres realitzades per Gallé, Grasset, Gaillard, Lalique, Selmersheim, Charpentier, Baffier, Marius Michel, Trhesnard i Pierre Roche. Amb tot i l'aclaparadora absorció del modernisme recargolat, de tant en tant, aquests decoradors feien coses apreciables. Amb el temps aquest modernisme s'anava esllanguint, i si el cubisme de 1908 l'acabà de matar, el maquinisme de *L'Esprit Nouveau* l'enterrà definitivament. (Això a París, car a Barcelona encara fa la viu-viu.)

Després de la guerra un altre modernisme va aparèixer, el qual tingué la seva consagració en l'Exposició de París de 1925. I si el primer trencava els motllos amb corbes sentimentals, el segon ho assolia amb rectes maquinals. En aquest segon estil les intencions eren molt bones: netejar les parets d'ornaments superflus, estimar la simplicitat, procurar la utilitat, etc., etcètera. Però, per una banda, la influència del cubisme, per l'altra la preocupació d'ésser modern i, a més a més, la mania, en cada decorador, de tenir més originalitat que els altres, ha originat aquest decorativisme que la gent en diu "gust modern" i ha estat plagiat, amb massa freqüència, en la decoració dels *stands* de l'Exposició.

Amb tot, cal no oblidar que actualment hi ha un sentit de la decoració d'interiors admirablement ben enfocat. I els nostres *ensembliers* tenen l'obligació de coneixe'l i aportar-hi la seva collaboració I en cas de no saber destriar la falsa modernitat de la bona, més val que continuïn discretament la còpia dels models tradicionals. Tot menys el modernisme cubista-decoratiu.

La bona tasca del decorador és — com diu Maurice Dufrène—no d'ajuntar una decoració suplementària a una utilitat, sinó de crear bella, per ella mateixa, aquesta utilitat.

* * *

El *living-room* que publiquem, projectat per Djo-Bourgeois, és, amb tot i els «esterilitzats» seients de tub metàllic, un interior harmònic, que es pot habitar amb tranquillitat, sense decorativismes que molestin els estadants.

MÀRIUS GIFREDA

BENEITERIA I COMODITAT

En tota actitud artística hi ha un principi de follia, però aquest estat de follia com a tal deu ésser completament involuntari: la voluntat no ha d'intervenir per a provocar-lo, sinó contràriament per a encarrilar-lo pel camí de la contenció.

En bona part de l'art modern, esdevenen les coses completament a la inversa: l'estat de follia és rebuscat i en comptes del control del seny hom resta satisfet negligint-lo i donant obres d'intensitat tota superficial: la follia s'esbrava en beneiteria.

Bona part de les obres exhibides en l'Exposició d'Art Modern de can Dalmau donaven aquesta sensació: una sensació d'encaparrament per a aparèixer anormals. Tot l'esforç d'una bona part d'artistes d'avançada viu de la pruïja de l'anormalitat, i en canvi aquests mateixos artistes no senten cap mena d'afany d'apendre les coses fonamentals de l'ofici. Aquest encaparrament esteticista, acompanyat de la negligència de tots els valors substancials de la pintura i de l'escultura, ha aconduït certs artistes vers el que tan pomposament s'anomena art abstracte.

No és estrany, doncs, que M. A. Cassanyes defensi com pugui en el prefaci del catàleg de l'Exposició de can Dalmau, la tendència d'una part de l'art actual vers l'abstracció. Cassanyes retreu en aquest prefaci la frase d'Odilon Redon: "paràsits de l'objecte", afegint-hi que són menyspreats per l'esperit de l'*època abstracta*.

Cassanyes, en aquesta defensa de la tendència de l'art vers el *no-res*, ens sembla que ha anat massa lluny i, sobretot, el seu tarannà unilateral l'ha portat no pas a la síntesi, sinó a la mutilació i fins i tot a la deformació de la Història de l'Art.

El qualificatiu d'abstracte donat a l'art d'avançada no ens sembla prou escaient si ha d'englobar les narracions baixament naturalistes d'alguns sobrerealistes — subrealistes fóra millor anomenar-los —, ni s'adiu gaire, tampoc, amb la direcció que han donat a les arts els neo-veristes o neo-objectivistes. Tampoc, a fi de comptes, aquesta qualificació d'abstracta és prou convenient a l'elementarisme d'alguns homes del grup *Stigl*, els quals fan un art extraordinàriament concret per bé que no objectiu. Nosaltres ens fem nostres les paraules d'Odilon Redon; menyspreem també els "paràsits de l'objecte", però tan menyspreables com aquests paràsits ens semblen aquells altres paràsits també de les arts plàstiques que escamotegen la substància de la pintura i de l'escultura. Aquests paràsits són realment molt més temibles que els altres, car compten a llur favor amb una sofística pedant, capaç encara de caçar aloses. Sofística capaç de defensar la pitjor fauna de plagiaris. N'hi havia prou amb una visita a l'Exposició d'Art Modern de can Dalmau per a obtener la certesa que precisament és en els nuclis avantguardistes, on s'ha perdut tota noció d'originalitat. El llibertinatge actual ha aconduït al moltonisme; aquesta gent defugint la *imitació* de la natura ha caigut en la imitació de la fórmula, amb la qual cosa han aconseguit èxits ben fàcils. No saben o no volen saber, els conreadors d'aquest art per a ús d'aficionats a la filosofia, que únicament de la servitud de l'artista a les formes i fenòmens de la natura, en pot néixer la llibertat

Aquests minyons amb una cultura d'*extensió universitària*, de divulgació, es pensen tocar el cel amb les dents.. Estem cansats de pedants i de ximples. Estem cansats de gent falsament transcendental, simple d'esperit i amb una falsa base de cultura. Mai com ara la crítica d'art no havia usat un llenguatge menys adequat, més falsament sublim, menys net, més obscur, més confusionari — més pseudo-profund. Fa angúnia haver de llegir tota aquesta literatura cabalística encobridora de les males arts dels esnobs i de les beneiteries dels illusos. Literatura còmplice i, sovint, promotora de l'estat abominable a què s'ha sotmès, sobretot, la pintura. Aquesta gent que ens han portat a la confusió de gèneres—aquells gèneres classificats pel seny natural—intenten per altra part traçar un esquema arbitrari de la Història de l'Art, i el que és pitjor, pretenen arribar en la mateixa hora que es produeixen les obres a llur classificació històrica! Mancats de cultura, unilaterals per tant, arriben a suposar que la Història fa cas omís "de los numerosos artistas que —a la fi del divuitè—proseguían danzando en los floridos campos del Rococó, el historiador los omite por completo, para distinguir aquel período, de los demás, se vale de los caracteres estilísticos que presentan las producciones de los *revolucionarios* de entonces: David y Carstens, y no duda un instante en valerse, para señalar a dicho período, de la afirmación de la voluntad artística de estos *revolucionarios*, por aislados que estuvieren en su época" (sic), com si l'historiador pel seu natural desig de classificació pogués oblidar els sincronismes d'estil i les antítesis doctrinals, i, sobretot, pogués oblidar que judica de cara a l'eternitat i no de cara als corrents en voga en les èpoques. Tot això no és altra cosa que aplom primari—de mestre-tites—d'escola de caganers. Cal recordar a certs historiadors que aquell jacobí que es digué Jacques-Louis David (nasqué l'any 1748 i morí en 1825) era l'amo incontestable de l'art francès en començar el segle XIX, mentre el pobre Fragonard (1732-1806), continuador del Rococó, morí oblidat i desconegut, després d'haver presenciat el triomf dels pintors de l'Imperi, que l'havien vilipendiat i injuriat, considerant-lo com a corruptor públic, amb tot i que cap d'aquells pintors del "gran art" haguessin posseït mai la riquesa d'imaginació, ni el sentit colorístic de *Frago*. A aquest pobre i gran pintor que era contemporani de David avui la Història li ha fet justícia, sense mirar si pertanyia a la cleda intolerant dels acadèmics de l'Imperi, d'aquells que també havien menyspreat i oblidat en nom del "gran art" la pintura de Watteau (1684-1721). Certs historiados no deuen poder creure que Chardin (1699-1779), el *realista* Chardin fos únicament quinze anys més jove que l'*idealista* Watteau. No deuen poder creure que als finals de la vida de Chardin estigués tot preparat a l'advenir del regnat dels *grecs i romans*—d'aquells grecs i romans que avui ens fan rebentar de riure!

Aquests historiadors tenen una idea de la Història molt simple: a cada regnat un estil (!). Per ells no poden existir ni les transicions, ni els sincronismes d'estil. No saben que a través dels temps s'enllacen les doctrines. Així veiem un dia com Chardin continua més d'un segle més tard el realisme sobri dels Le Nain; com David a fi de comptes en temps de Napoleon no fa altra cosa que continuar Poussin. Obliden que per a l'essència de l'obra d'art, l'època té una valor molt relativa.

I sobretot volen oblidar el caràcter substancialment representatiu de la pintura i de l'escultura, i que quan aquestes arts defugen la imatge esdevenen ornamentals, almenys per nosaltres els europeus. Els nostres ulls i, sobretot, la nostra concepció de les formes, no ens deixen veure representació, en certes obres guardades en museus d'etnologia, malgrat saber per la ciència que tenen una valor representativa pels indígenes que les han produïdes.

Ni els salvatges australians, ni els indis del Brasil per exemple volen defugir les imatges, malgrat el resultat ornamental de llurs dibuixos; als únics que els destorba el món objectiu és a certs avantguardistes europeus, que pretenen un art dit abstracte. La imatge els entrebanca, els destorba; se'ls fa difícil de plasmar. Aleshores fan derivar el seu art vers el món de les teories abracadabrants, i molts d'ells terminen beneits acabats. Ho podeu ben creure, en gran part tot això de l'art abstracte no és altra cosa que comoditat o beneiteria i, sovinnt, la conjugació inconscient de la beneiteria amb la comoditat.

RAFAEL BENET

LLIBRES D'ART

M. SANDIUMENGE

La Masia Catalana

(Biblioteca d'Art Catalònia).

Dintre la Biblioteca d'Art Catalònia acaba d'aparèixer *La Masia catalana*, de M. Sandiumenge. És aquest el segon volum de l'esmentada collecció, la qual debutà amb un de Joan Sacs dedicat al *Moble de la Xina*.

L'autor de *La Masia catalana*, conscient de les necessitats editorials que comanden les monografies d'aquesta mena: text concís i nombrosa illustració, s'ha cenyit en el primer a traçar una ràpida síntesi de la història de la casa rural catalana, establint la relació d'aquesta amb l'estat social i polític del país en les diferents èpoques. Efectivament, a més a més de les condicions que imposaven l'emplaçament i les feines de la masia, l'aspecte d'aquesta, la seva major o menor riquesa, han estat íntimament lligades amb la història del país.

L'autor aconsegueix explicar-ho, d'una manera prou clara en les poques pàgines que comporta el text d'un manual d'aquesta mena.

L'important, però, de les monografies com aquesta, és la part gràfica. En *La Masia catalana*, la illustració és abundosa i escaient. Els exemples són ben triats i els fotogravats són ben reproduits.

És, en conjunt, un llibre recomanable i que, a més a més, enceta un tema que ha de tenir un gran interès per nosaltres, però la bibliografia del qual és encara deficientíssima. Poques vegades com ara, doncs, es pot dir que un llibre així vingui a omplir un buit. — C.

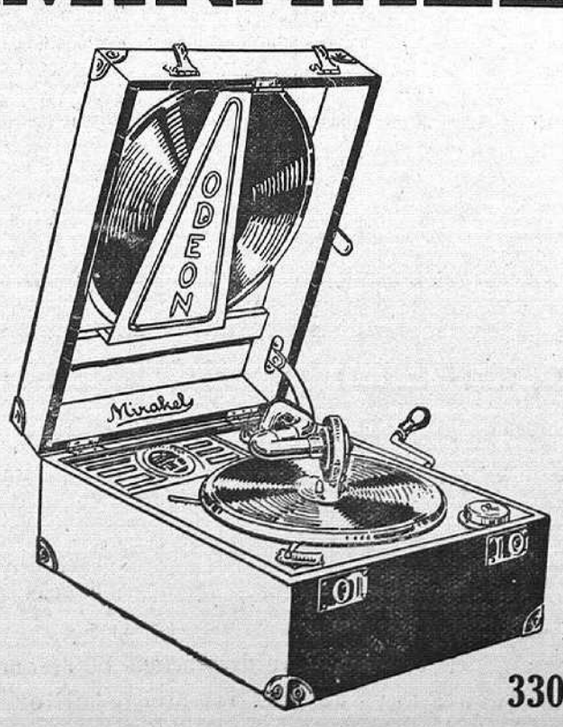

Oseon

EL DISC DE LA RAÇA

Si desitgeu comprar un bon aparell portàtil, recordeu el nostre model

MIRAKEL

Preu:

330 ptes.

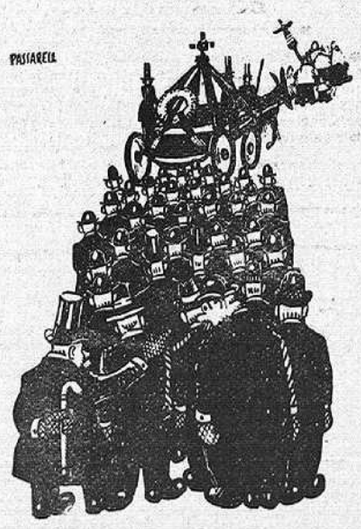
MOBILIARI D'ART

BUSQUETS

Decorador, mestre ebenista i tapisser. Objectes d'art i de fantasia per a obsequis. Sales d'Exposicions de Belles Arts.

Passeig de Gràcia, 36. Telèfon 16285

BARCELONA

— De què ha mort?

— A conseqüència de l'explosió d'una bomba.

— Ah, ja ho comprenc. No la gastava **Verta.**

Feu fer els vostres gravats en la

UNIÓ DE FOTOGRAVADORS

CORTS, 481 : Telèfon 33421

L'espectador que badalla al dirt-track, perquè viu als suburbis.

(Passing Show.)

AIGUA DE ROCALLAURA

La deu més rica del món

Si vosté pateix d'**Albuminúria, Litiàsis úrica (mal de pedra), Bronquitis parenquimatoses, Nefritis crònica,** es curarà radicalment amb

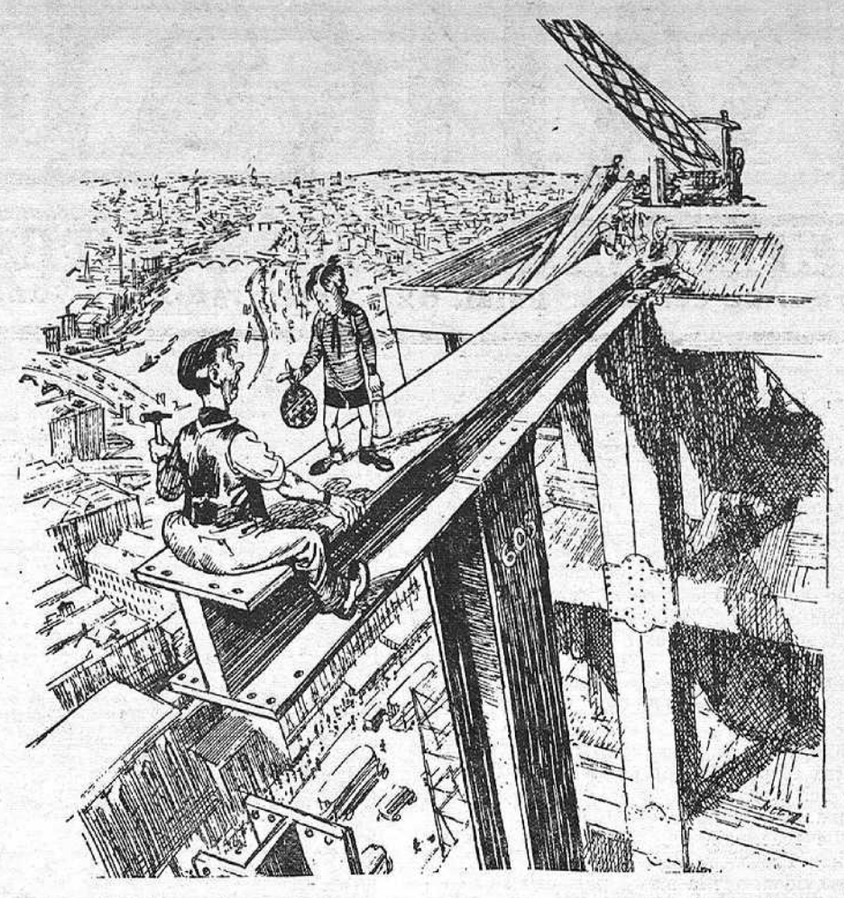
AIGUA DE ROCALLAURA

S'expèn
amb ampolles de litre i de mig litre
i en garrafons de vuit litres

Distribuidors generals

FORTUNY, S. A.

CARRER HOSPITAL, 32, Y SALMERÓN, 133

El germà petit. — Ja veuràs la mare, quan arribis a casa. He tingut d'anar tot sol a estudi perquè no m'has volgut acompanyar!

(Passing Show.)

L'automobilista, comprant-se unes ulleres per primera vegada. — Aquestes em van bé. Però, per quan plogui, no m'hi podria posar, pagant el que sigui, un eixugaparabrises?

(London Opinion.)

— Ves si n'han canviat de coses en dos anys que no havíem estat per aquí.

— No gaires. Jo encara porto la mateixa camisa.

(Passing Show.)

AFISA

Laietana, 18, pral., B

Director

Carles Ossorio

Autoritzacions per a noves indústries

Noves instal'lacions canvis i trasllats

Certificats de productor nacional

Contribució industrial territorial, utilitats

— Aquest és el carmí que anuncien a prova de petons?

— Sí, senyora. I tenim un dependent exprés per si vol que li faci una demostració.

(London Opinion.)

Societat Espanyola de Carburs Metàl'lics

Correus: Apartat 190 — Mallorca, 234 — Telèfon 73013
Teleg.: "CARBUROS" — BARCELONA

CARBUR DE CALCI, Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) :: OXIGEN 99 % DE PURESA, Fàbriques a Barcelona i València :: ACETILEN DISOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid i València :: FERRO MAGNESI i FERRO-SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i pesses seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

Pressupostos, estudis, consultes i assaigs, gratis

Salvats! o l'espectador que es jugava un duro sobre el resultat.

(The Humorist.)

Exposició Internacional de Barcelona

OBERTA DES DE LES NOU DEL MATÍ FINS A LES DEU DE LA NIT

Els Palaus i Pavellons estaran oberts al públic des de les deu del matí fins a les vuit del vespre.

Palau Nacional

Obert cada dia, des de les deu del matí a les quatre de la tarda.

Entrada al Palau Nacional . . . . . 1 pesseta

Palau Alfons XIII

SECCIÓ JAPONESA

Descompte especial del 10 per 100 sobre els preus marcats

Poble Espanyol

Obert cada dia des de les nou del matí fins a les deu de la nit.

Entrada ordinària: 1 pesseta

El públic podrà visitar els diorames i «Quijote» conjuntament per una pesseta. Els impostos a càrrec del públic.

En tots els espectacles que se celebrin a l'Estadi, Pistes de Tennis, Teatre Grec i Piscina, hi haurà un servei de coixinets al preu de **Ptes. 0'50.**

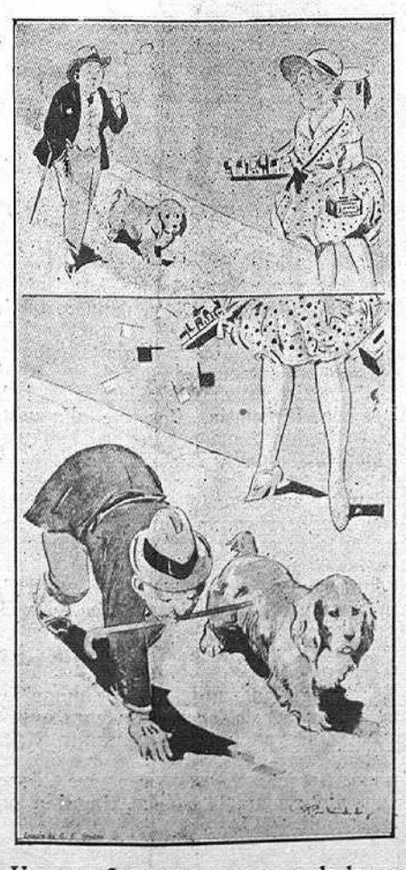
Pastilles ASPAIME

Curen radicalment la TOS perque combaten les seves causes

● Catarros, ronquera, angines, laringitis, bronquitis, tuberculosi pulmonar, asma, i totes les afeccions, en general, de la gola, bronquis, i pulmons. — Les **Pastilles ASPAIME** són les receptades pels metges. — Les **Pastilles ASPAIME** són les preferides pels pacients. — Les **Pastilles ASPAIME** es venen a **UNA pesseta la capsa** en les principals farmàcies i drogueries.

Especialitat Formacèutica del Laboratori SOKATARG
Carrer del Ter, 16 - Telèfon 50791 - BARCELONA

Un camuflatge per escapar-se de la capta benèfica.

(Passing Show.)

Subscriviu-vos a **MIRADOR**

SETMANARI CATALA

Pelai, 62. - BARCELONA

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

En .....

que viu a .....

carrer ..... *n.°* ..... *se subscriu a* **MIRADOR**

pel preu fixat de **2'50 ptes.** *trimestre.*

..... *de* ..... *de 19*.....

Signatura

"ORTOPEDIA MODERNA"

Fill de B. CARCASONA

Taller i despatx: ESCUDILLERS BLANCS, 8. - Telèfon 10916

Casa fundada en 1875

Braguers Reguladors

per a retenció absoluta de la trencadura. — Faixes de totes menes
Faixa-cotilla abdominal. — Models moderns

Cotilles Ortopèdiques

per a guarir o corregir les desviacions de l'esquena

Més de cinquanta anys de pràctica són la millor garantia

IMP. LA NEOTIPIA
RBLA. CATALUNYA, 116 - BARCELONA